

Błogosławieństwo piszącym gazety katolickie i czytającym. Pisać także gazety to apostołstwo, czytać to poznawać prawdę. (Treść słów Papięzy PIUSA K. LEONAXII)

Nr. 54. | Wychodzi we Wtorek i Piątek | Bytom-Rozbark, 13. Lipca 1886. | Za ogłoszenia płaci się 20 fen. od miejsca wiersza drobnego. | Rok XIX.

Ks. proboszcz od kościoła św. Ludwika.
Opowiadanie z czasów rewolucji francuskiej.
Przełożył z niemieckiego J. Gallus.

(Ciąg dalszy).

W rzeczy samej, ubiór kapłana robił na pierwszy rzut oka bardzo nieprzyjemne wrażenie. Stara, podarta koldra był owinięty, lecz nogi i wierzchnia część ciała były zupełnie nagie.

„Kto jesteś?” zapytał starzec.
„Jeden z nieszczęśliwych, co dopiero wyciągnięty z Loary”, odpowiedział ks. proboszcz.
„Pocziwy człowiek, który mnie wyratował, dał mi zlecenie, abym ten papier wam wręczył”.

„Witam! witam!” zawołał ucieszony rybak, „pan jesteś księdzem! Tak, tak, teraz widzę. Bóg widzi, że jesteśmy ubodzy, i nie możemy wam dać nic szczególnego; ale proszę uprzejmie wnieść, chcemy was najlepszym, co posiadamy uraczyć. — „To jest”, ciągnął dalej dobrodusznie starzec, „pomiędzy nami umówiono, że jak księdza wyratujemy, jedną kartkę z książki modlitwnej mu dawamy; jest to znak dla dobrodusznych ludzi. Więc już idę i prędko ogień wzniecę, wprzód proszę co zjeść, a potem położymy się na spoczynek, bo ten wam z pewnością jest potrzebny”.

Wzruszony ks. proboszcz Landau tą troskliwością i miłością, wylewał łzy dziękczynne; i jeszcze raz ze serca dziękował Bogu, i także serdeczne złożył podziękowanie rybakowi za jego gościnność. Szczęśliwym byłby się czuł, gdyby sobie nie był wspominał na swych towarzyszy; niestety był on tylko sam jeden uratowany. Szczególnie nie mógł mu stary zakonnik z myśli wyjść, i wspomnienie na owego staruszka zasmucało radość jego szczęśliwego ratunku.

Następnego dnia przyszła cała familia rybaka, aby ujrzeć kapłana. Gospodyni z córką poszła do Nantes z listem do przyjaciół króla. Aby się listy w ręce republikanów nie dostały, musiano wtenczas rozmaitych sposobów chytrych używać. Nasza mądra, pocziwa kobieta, znalazła się na tem, i sprawę zawsze ze skutkiem przeprowadziła.

Skoro tylko z powrotem do domu weszła, opowiedział jej mąż o nocnym zajściu.

Ze zdumieniem przysłuchiwała się żona.
„Bogu niech będzie chwała i dzięki, że my to szczęście mamy!” mówiła ucieszona z radością. „Niebo was do nas przywiodło, miły Panie, bo już długo żyjemy bez kapłana i bez Mszy świętej. Jak się też to wszystko składa! Za dwa dni będziemy mieli święta Bożego Narodzenia. Nie prawda, jeżeli dotąd ojciec duchowny sobie wypocznie, to nam szczęście sprawi, że będziemy mogli Mszy św. słuchać! O, zapewne nam tej łaski nie odmówisz, o którą usilnie prosimy.

Żaden zły człowiek się nie dowie, jak będziesz o północy jutrznię odprawiał. Cieszą się już bardzo wszyscy dobrze myślący ludzie, i są uszczęśliwieni przez słodką pociechę słuchania Mszy św.!”

Pobożność jako też i wdzięczność spowodowała ks. proboszcza Landau do obowiązku, aby życzeniu chrześcijańskiej rodziny zadosyć uczynić, którego tak mile przyjęła do siebie.

A ponieważ kościół w miejscu nie było, dla tego obrano stodołę do odprawienia świętych tajemnic. Niewiasty pobożne z wioski w nocy pięknie przystroiły gumno. Chusty wielkie dokoła porościano, a stół wiejski, okryty białym jak śnieg lnianem płótnem, służył za ołtarz; gałązki palmy z czerwonymi własnej roboty kwiatami, zastępowały bukiety; po obu stronach krzyża hebanowego stały dwie świece z żywicy na żelaznych lichtarzach: to była cała ozdoba w owych nieszczęśliwych, a dla katolików okropnych czasach. Któżby wątpił, że Bóg, który w serca patrzy, miałby takim ubóstwem pogardzać, kiedy sam chciał się w stajni urodzić, i ubogich pasterzy przed królami ku swemu żłóbku zawołać?

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Dzieje dzisiejsze Kościoła.

Pouczająca statystyka kościelna.

Ks. Steiner zestawił następującą statystykę:

Diecezja	dusz	kapłan.	1 kapł. na dusz
Wrocław	2,000,000	945	2116
Kolonia	1,800,000	1600	1125
Gniezno-Poznań	957,000	550	1773
Trewir	928,000	853	1088
Monaster	800 000	1200	666
Paderborn	800,000	900	889
Warmia	300 000	275	1090
Limburg	300,000	325	923
Chelms. dyec.	611,500	377	1622
Osnabruk	166,000	260	638
Hildesheim	162 000	170	953
Fulda	150 800	176	857
Szlezwik i Holstein	4 700	10	470
Prusy całe	8 938 000	7641	1170
Bawaria	4,877,300	5359	819
Badenia	1,025 000	1060	967
Wyrtembergia	590,000	1000	590
Hessy	252,000	278	906
Strasburg	782,000	1108	705
Metz	472,000	900	524
Saksonia	73,000	75	973

Austria 16 milionów łacińskich katolików, 15,482 duszpasterzy, 1 kapłan na 1030 dusz.

Uwagi na czasie.

Bardzo często się przytrafia, że wielu nie wie jak sobie postąpić w niektórych, a często tak ważnych wypadkach, a dla tego postanowiliśmy na czasie najwięcej zachodzących, zwrócić uwagę, i tak:

1) Utopionego

skoro się spostrzeże z wody wyjąć, nie kulać go, ani gwałtownie trząść, bo to śmierć przyspiesza, ale dobrze jest członki z lekka poruszać; rozebrać zaraz, osuszyć chustami, obwinąć w wełniane płaty, oczyścić usta z młtu i piasku piórkiem, lub palcem, wypłókać je wodą i chorego na lewy bok położyć, głową nieco wyżej; okryć całego ciepłymi, wygrzanymi chustami, koldrami; przyłożyć do nóg cegły, lub kamienie wygrzane, obwinąć w płachty; nadymać przez kwadrans powietrze w usta dymaczką, lub przez piórko; przy nadymaniu gardziel nieco z boku naciskać i trzymać rękę na żołądku, uważając, czy się piersi podnoszą, i tak raz nadymać, drugi raz lekko ręką ku piersiom naciskać, czyniąc to przez kwadrans, choćby już utopiony sam oddychać zaczął. Potem rozcierać pod nakryciem ciepłą ręką, lub kawałkiem sukna, uda, ramiona, następnie, biodra, grzbiet i brzuch, naciskając lekko ku piersiom. Podeszwy trzecią szczotką, nie odsłaniając ich z pod nakrycia; po tarcu przykładając zaraz ciepłe płaty, lub kamienie. Robiwszy tak przez pół godziny, znowu powietrze nadymać. Można także umaczać w ciepłej wodzie, lub w tegim spirytusie, i na serce przyłożyć. Zamiast suchych nacierań, można nacierać płatkami maczanymi w spirytusie. Enemy (klistera) z rumianku i trochę octu, lub z ciepłej wody są pomocne. Dla wzbudzenia znaków życia można lechać w nosie piórkiem, wdmuchnąć tabaki w nos, trzymać chrzan, lub gorczycę pod nosem. Jeżeli jest sposobność, włożyć w ciepłą kąpiel tak, żeby mu tylko twarz i piersi, nieco podniesiono, z wody wychodziły, i do kąpeli stopniowo gorącą wodę dolewać; podczas kąpeli nacierać i nadymać, a wyjąwszy w ciepłą pościel. Gdy się jakie znaki życia pokażą, powtórzyć nadymanie i nacieranie płatkami ciepłymi, wykażonemi jałowcem, dać herbaty z winem, albo piwa ciepłego.

Gdy zamulenie gardła przeszkadza do polknięcia, dać rumianku z miodem, pomagać do wymiotów lechtając gardło piórkiem w oleju maczanym, nacierać serce, i lekko po krzyżu naciskać.

Utopieni w zimie mają być wprzód rozmrożeni, jak zmarznięci, a dopiero potem z wolna ogrzewani.

Ciało utopionego trzeba troskliwie ogrzewać. Jeśli są ubrani, natychmiast mokre odzienie zdjąć, a suche włożyć; koldry i chusty, którymi go obwiąjamy często odgrzewać, bo stygną, a chorego włożyć zaraz na miękkie posłanie ze słomy, liścia, odzienia, lub co się znajduje pod ręką.

2) Uderzonych piorunem

ratować jak uduszonych wyziewami; oblewać zimną wodą, skrapiać wodą twarz dość silnie, całe ciało rozcierać chustami i szczotkami, w zimnej wodzie maczanymi, nadymać powietrze, obkładać wodą chustami maczanymi w wodzie z octem, dołek sercowy obkładać chustami w occie maczanymi. Gdy wróci do życia, dać troszkę wody z winem; gdy odurzony i śpiący, obkładać głowę wodą zimną z octem i solą, członki bolejące, lub bezwładne ciepłym winem; lub spirytusem kamfelowym. Doskonale ma być środek, położyć uderzonego piorunem na ziemię świeżo poruszoną, i ziemią przykryć całego, oprócz twarzy.

Wiadomości z całego świata.

Parlament niemiecki skończył się zeszłej Soboty. W końcu tak już mało bywało posłów na posiedzeniach, że radzić nie było można i trzeba było zamknąć parlament.

— Konserwatywny poseł Hammerstein stawiał w Izbie sejmowej wniosek, żądający wyzwolenia kościoła protestanckiego z pod opieki rządowej i nadania mu pewnej samodzielności. Pastorzy i prawowierni protestanci przyjęli wniosek Hammersteina z żywą radością.

— Ministrowie zaczynają się już rozjeżdżać na wakacje, po dwóch tylko z nich przebywać będzie naprzemian w czasie miesięcy letowych w Berlinie, aby załatwiać sprawy nie cierpiące zwłoki. Dopiero około końca Września zbierze się znowu całe ministerstwo w celu narad nad parlamentarnymi projektami.

— Socjalista Singer, członek sejmu niemieckiego, został w tych dniach z Berlina wydany.

— Naczelnym prezesem okręgu rejencyjnego opolskiego ma być nie hr. Wilhelm Bismarck, lecz hr. Baudissin, wyższy radca rejencyjny z Magdeburga.

— Na policję berlińską wezwano mistrza tokarskiego Taberta i oznajmiono mu, że na mocy § 28 ustawy przeciwko socyalistom winien opuścić Berlin w przeciągu 48 godzin. Tabert był przewodniczącym związku okręgowego robotników wschodniej dzielnicy berlińskiej, który jest największym w swoim rodzaju i liczy przeszło 1400 członków.

Bawaryja. W dniu 25-go Ozerwca sporządzili w zamku Berg, marszałek dworu, nadprokurator i sędzia Jehle spis pozostałości po królu Ludwiku. Znalezione przytem, jak „Donau Ztg.“ donosi, w rozmaitych szufladach i półkach zdumiewającą ilość brylantów, innych drogich kamieni, pierścieni, spinek do koszul, zegarków, łańcuszków i innych kosztowności, które niezmierną wartość przedstawiają. Komisya jest zdania, że w Linderhof, Schwanenstein i innych zamkach znajduje się również wielka ilość kosztownych przedmiotów.

Rosya. Donoszą, że udało się nareszcie tajnej policji rosyjskiej pojmać słynnego Degajewa, mordercę naczelnika petersburskiej policji Sudiejkina. Morderstwo Sudiejkina zostało wykonane 28. Grudnia 1883, a zatem całe półtrzecia roku ukrywał się Degajew; okoliczność ta wskazuje, że miał licznych zwolenników.

— Rosya bardzo się sierzdi na Niemców, że cła na zboża polskie nałożyli i grozi podwyższeniem cła na żelazne wyroby, których wiele z Niemiec do Rosji sprowadzają. Gdy to Rosya zrobi, wielkie fabryki niemieckie niech spać idą, bo nie będzie komu maszyn i wyrobów żelaznych sprzedawać.

— W miasteczku Dolginiowie, w powiecie wilejskim, w dniu 12 Ozerwca zaszły znaczne antyżydowskie nieporządki. Rozbito kilka sklepów, towary i sprzęty porozrzucano. Ranionych ma być 23 ludzi, z których 9 ciężko; na miejsce wypadku przybyli: gubernator, wice-gubernator, tudzież inne władze, i dzięki ich staraniu, zaturzeniom położono koniec.

— Moskale wysłali podobno z Petersburga komisję, która ma dokładnie zbadać pas nad granicą pruską i przypatrzeć się tam dobrze fabrykom niemieckim. Moskale powiadają, że Niemcy nad granicą pruską, dla tego jedynie pobudowali tam w Królestwie fabryki swoje, aby tam móż swobodnie przemycać towary w Prusach wyrobione i w ten sposób nie płacić cła granicznego jakie Rosya na te towary nałożyła. Moskale żądają głośno, aby te fabryki pozostawić, a fabrykantom Niemcom pozostawić wolny powrót do ojczyzny niemieckiej.

Franoya. Wypędzani książęta wyje-

chali. Teraz podobno chcą wypędzać i urzędników przywiązanych do tych książąt. Oie-kawem, na czym się to wypędzanie skończy, które świat cały już ogarnia.

W Anglii właśnie się skończyły wybory do sejmu. Gladstone nie zdołał doprowadzić do tego, żeby wybrano takich, którzy jemu sprzyjają. Ale nic to nie szkodzi. Gladstone nie ustąpi, ani też praw dla Irlandyi dopominać się nie przestanie, bo nie może przestać. Rzecz się tylko odwleczce, a prędzej czy później musi Irlandya odzyskać swoje. Jest Pan Bóg na niebie, jest i nad nami!

W Czarnogórze przyszło do bitwy między Turkami a Czarnogórcami. Kto wie co z tego będzie, bo tam z małych rzeczy bywają często wielkie wojny, jak przed kilku laty o Hercegowinę.

W Belgijskich kopalniach węgla prowincyi Heinant niedobre nadchodzą wieści. Zaledwie w jednym miejscu rozpocznie się robota, gdy w innych kopalniach wybuchają nowe znowy. Właściciele kopalni i robotnicy cierpią, na tem zarówno, a zawziętość wzrasta po obu stronach. Ohlebdawcy poszli już w ślady robotników i zawarli Ligę, która ułatwia im wytrwanie przy ułożonych z góry warunkach. Liga wspiera materyalnie tych właścicieli, którym własne środki nie wystarczają na przebycie dzisiejszego przesilenia. Mimo tych smutnych następstw, agitacja ze strony przywódców socyalistycznych nie ustaje ani na chwilę. Cały kraj patrzy z niepokojem na obecny stan rzeczy i obawia się jeszcze gorszej przyszłości.

W Bułgaryi wre, bo książę Aleksander ustąpić nie chce i od Rosyi coraz bardziej się oddala. Jest to rzecz, która ciągle niebezpieczeństwem wielkiej wojny grozi.

Z bliższych stron.

Rozbark. W Piątek 9. bm. powrócił z więzienia odpowiedzialny redaktor „Katolika“ pan Zborek, Bogu dzięki zdrów. Za dowody współczucia, mianowicie z Król. Huty i współpracowników „Katolika“ składa niniejszem publiczne podziękowanie.

— Ferye sądowe trwają w Prusiech i całych Niemczech przez 2 miesiące. Poczynają się dnia 14-go Lipca, a kończą 15-go Września. W czasie feryj tylko sprawy bardzo śpiesznie sądy załatwiają.

— Celem podniesienia hodowli wołów na Górnym Szląsku, uchwaliło Tow. roln. raciborskie urządzać targi na woły w Raciborzu. Pierwszy taki targ ma się odbyć dnia 29 Sierpnia br. Hodowcom bydła w powiecie i w graniczących powiatach, oraz handlarzom bydła, przesłanym będzie spis zameldowanego i mającego być sprzedanego bydła. Dla mniejszych właścicieli, którzy przyprowadzą woły na targ, a takowych nie sprzedadzą, przeznaczyło Tow. 300 m. na wynagrodzenie kosztów.

Królewska Huta. Duszpasterz nasz ks. Łukaszczuk został mianowanym proboszczem tutejszej parafii.

Z Orzegowa nam piszą w obronie uczciwych dziewcząt Orzegowskich. W pierwsze święto Zielonych Świątek było nas kilku w Lipinach na wieczornym nabożeństwie i kazaniu. Jesteśmy czcigodnemu ks. proboszczowi bardzo wdzięczne za jego nanki chrześcijańskie. Ubolewamy serdecznie nad zgorzeniem, które tam we młynie szmatowym przy pracy dać miała jakaś robotniczka z Orzegowa; zasmuciło nas to, że nam dziewczynom i całej gminie odebrała sławę. Lecz teraz już za swoje grzechy pokutuje w domu poprawy. Ta — i jej podobne osoby też nie należą do bractwa różańca św. W naszej gminie mamy sześć róży — samych panien; a wszystkie za jedną — nie mogą! (Bądźcie zawsze uczciwe — to nie zasłużycie na przyganę, was tu też nie tyczyło; kapłan musi w kazaniu bez względu na osobę powiedzieć prawdę — nawet niejednemu niemiła. — Red.)

W Zalesiu kobieta porwała nóż, dała się na smego męża, i pokaleczyła go. Taka niezgoda w małżeństwach pochodzi ztąd, że młodzi ludzie przed ślubem rozpustne życie prowadzą. Kto w młodych latach żyje po bożemu, ten też w małżeństwie serdecznie miłuje męża, żonę swoją, a nie wyrządza jej (mu) żadnej krzywdy.

Makoszowy. Przed dwiema laty toście czytali, kochani czytelnicy „Katolika“ o naszej wio-

sce, co jeden korespondent o nas napisał, że nie mamy kościoła ani kaplice, ale mamy cztery karczmy. Dzisiaj mamy tylko dwie karczmy, ale za to mamy kaplicę z dobrowolnych ofiar zbudowaną na chwałę Bogu i ku uwielbieniu N. Maryi Panny. W drugie święto Zielonych Świątek mieliśmy to szczęście i radość, że nam ją nasz czcigodny sędziwy kapłan poświęcił. Najprzód został poświęcony obraz Najśw. Maryi Panny Różańcowej, za staraniem naszego wielbego duszpasterza jest sprowadzony z Wrocławia, a kosztuje 140 marek. Potem nastąpiła procesya do Makoszew w takim porządku, jak dnia poprzedniego oznajmiono. Najprzód szły szkolne dzieci, chłopcy po pięciu, potem dziewczynki, panny dorosłe w białym odzieniu ze świecami, także po pięć; za nimi 8 dziewcząt na przemian po cztery niosły obraz. Za obrazem szedł nasz starszek czcigodny ks. proboszcz z p. organistą i kościelni w odzieniu kościelnym; potem mężczyźni, a na ostatku niewiasty. Procesya była tak liczna i długa, że trzech śpiewaków przepowiadało pieśni, do których nam kapela z Bujakowa przegrywała. Kosztą tej muzyki ponieśli młodzieńcy z Różańca. Przy poświęceniu nasz kochany ks. proboszcz powiedział bardzo piękną naukę. Wziąwszy za przedmiot te słowa: „Jeżeli Pan domu nie zbuduje, daremnie nad nim pracują ci, którzy go budują“, przyrównał nam cztery ostatnie rzeczy człowieka do czterech ścian tej kaplicy; i miał do nas mowę o śmierci, o sędzie, o niebie i piekle. O dachu zaś powiedział, że mamy doczesne życie nasze pokrywać modlitwami, a na ostatku to wołał z całego serca do dzwonka, żeby dzwonił do serca naszego trzy razy na dzień, rano, w południe i na wieczór, aby nam przypominał tajemnicę Wcielenia naszego Zbawiciela. Za wszystkie trudy i starania około zbudowania i poświęcenia tej kaplicy wynurzamy naszemu czcigodnemu duszpasterzowi serdeczne „Bóg zapłać!“ Niechaj go Pan Bóg, jak najdłużej nam zachowa przy zdrowiu i życiu, bo już bardzo słaby, żeby jeszcze dłużej mógł pracować między nami. Dziękujemy także my obywatele dobrodziejowi, co nam podarował grunt pod kaplicę, p. Śmiątek, potem wszystkim dobrodziejom, którzy nam pomogli wybudować tę kaplicę, a na ostatku wołamy „Bóg zapłać“ za ofiarę położoną na ołtarz w dzień poświęcenia naszym współparafianom z Przyszowic, i za miłość, którą nam okazali.

Z parafii Poniszewskiej. Rodzice powinni dziatki swoje napominać, aby się w kościele skromnie i przyzwoicie zachowywały, bo przez szepty i rozmawianie zabierają część i chwałę Bogu, nie podobają się aniołom i świętym, odbierają pociechę duszom w czyscu, i przeszkadzając bliźniemu w modlitwie, ciężko grzeszą.

Miasteczko. Zawsza czytamy o rozmaitych nieszczęściach, jako to: burzy, ulewach, gradobicu i pożarach, a u nas w naczęj gminie i okolicy nie wiemy nic o tem. Pan Bóg nas Swojem płaszczem nieskończonej dobroci okrywa, i udziela rozmaitych dobrodziejstw i łask, których my nie są godni. I czy to nie jest wielkie dobrodziejstwo i zaszczytem dla nas, że z naszego małego miasteczka około 2000 dusz liczącego już czterech mężów do stanu kapłańskiego Pan Bóg powołał? O zapewne, a osobliwie dla krewnych wielka uciecha, że już drugi z tej samej rodziny i z tego samego domu został księdzem. We Czwartek 1. bm. obchodziliśmy nadzwyczajną uroczystość. Nasz rodak p. Szczepan Siwiec odprawił przy licznych udziale czcigodnych księży, nauczycieli i ludu swoje uroczyste prymicie. Pan Bóg mu dał nadzwyczajny talent, bo przed czasem przeszedł swoje szkoły 2 lata naprzód, i za pozwoleniem Ojca św. został wyswięcony. Młody ten kapłan odznacza się wielkimi cnotami, a osobliwie pokorą, a te same przymioty i także początek nauki wziął od naszego czcigodnego i gorliwego duszpasterza, który się nim zajmował. Za co winniśmy naszemu najukochańszemu Pasterzowi serdeczne dzięki i uszanowanie, za jego trudy, których nie szczędzi dla nas i dla chłopaków, z których to już, jako jego uczni, kilku zostało księżmi. Oby Pan Bóg polepszył jego zdrowie, żeby jak najdłużej przy nas mógł żyć.

Przed kilku tygodniami wypadł podczas nieobecności rodziców chłopiec 8 i pół roku stary oknem, z 3 go piętra na twardy chodnik, lecz na szczęście nie odniósł najmniejszego uszkodzenia i dotąd żyje i jest zdrów.

Dzlergowice. Dnia 4. bm. pożegnał się ze światem nasz szanowny współobywatel, młynarz Jan Niklas. Zmarły był sętysem przez lat 25 i wiernie urząd swój pełnił, był prawdziwym ojcem gminy, i chociaż był majętny, został jednak do końca życia swego wiernym synem Kościoła, dowodem tego były każde wybory. Starał się on przy każdych wyborach, abyśmy ani jednego głosu nie stracili, i został wybrany walmanem. A chociaż był sętysem, mimo tego otwarcie wyznał wiarę swoją i oddał głos na katolickiego posła, a chociaż potem różne przymówki z innej strony cierpieć musiał, jednak sumienia swego nie zaprzędał. Gdy przed czterema laty utraciliśmy przez

mierć naszego czcigodnego duszpasterza, wtedy on najwięcej się troszczył, ażeby nam w biedzie dopomógł. A chociaż inne wielkie parafie, były bez pomocy duchownej, my w Dziergowicach, za jego staraniem, mieliśmy kapłana w osobie księdza Figla. Albowiem on sam wyszukał sobie jednego poważnego obywatela, który już także jest nieboszczykiem, i udali się oboje do Najprzewieleb. Księcia-Biskupa z prośbą, u którego zostali mile przyjęci i wysłuchani, bo w tym samym tygodniu jużśmy kapłana mieli. Tak samo kiedy on urząd soltysa sprawował, to bardzo mało był kto karany, on zawsze swemi pierściami każdego zasłaniał, bądź przed policją, lub gdzieindziej; każdego potrafił zamówić. Należał długi czas do wydziału powiatowego, i tam swoją gminę zamawiał, gdy było potrzeba, a jego słowo zawsze znaczyło, bo był wszędzie szanowany, a mimo to chociaż nam dobrze czynił, jednak miał nieprzyjaciół, lecz mówi, przysłowi: „jeszcze się ten nie narodził, co by wszystkim wygodził. A chociaż nieboszczyk znał bardzo dobrze język niemiecki, i umiał pisać i czytać po niemiecku, jednak pomimo tego nie znalazł u niego niemieckiej gazety, oprócz „Tygodnika powiatowego“, lecz był od początku wiernym czytelnikiem „Katolika“ i innych pism polskich. A gdy mu który z jakich panów zarzucił, dla czego nie trzyma niemieckiej gazety, że on jest dobrym Niemcem, to tak odpowiadał: „Ja się Polakiem urodziłem, Polakiem chcę umierać! Niech dla tego mu odpuszczają przyjaciele i nieprzyjaciele, wszystkie jego ułomności, tak jak on odpuszcza wszystkim. A w końcu prosi w smutku pogrążona żona z rodziną szanownych czytelników

„Katolika“ o pobożną modlitwę za duszę zmarłego.

Góra nad Wisłą. W tych dniach z austriackiej strony przyjechał gospodarz M. przez Wisłę z wozem do Góry ku karczmi, która leży nad samą Wisłą. Tu jeszcze kilku było austriackich gospodarzy w karczmi p. Lipnera. Wszyscy mieli na wozie przewieźć się na swoje łaki na cesarskiej stronie. Zanim jeszcze swój kieliszek dopijali, wbiegła kobieta do izby krzycząc: „Pójdźcie, bo konie się puściły same z wozem do Wisły“. Gdy ludzie wybiegli, już było za późno, bo woda zabrała konie z wozem, ściągnęła pod brzeg i w jednej chwili się wodą zalała, t. j. utopiły. Później je wyciągnięto z wody. Szkoda pięknych, młodych koni, szkoda jeszcze bardziej gospodarza M. Niech to będzie przestroga dla innych, nie trzeba koni nigdy bez dozoru zostawiać.

Z Wrocławia donoszą do „Dziennika Poznańskiego“: „Dnia 3-go bm. o godzinie 7 wieczorem zostały rozwiązane wszystkie towarzystwa akademickie polskie w Wrocławiu, jak to: Czytelnia, Towarzystwo literacko-słowiańskie, Towarzystwo medyczne, Kółko towarzyskie, Kółko filozoficzne, Towarzystwo Hozjusza i Tow. górnośląskie.

Równocześnie zabroniono wstępować do towarzystw polskich, stojących poza obrębem uniwersytetu i zakładać nowe pod karą wydalenia z uniwersytetu.

Sprawy księgarskie.

„Ognisko domowe“, czasopismo ilustrowane, wychodzące we Lwowie trzy razy na miesiąc. Nr. 78. zawiera:

W pięćsetną rocznicę zaślubin Jadwigi z Jagiełłą i połączenia Litwy z Polską. (Unia, jej początki i znaczenie w Słowiańszczyźnie), przez J. K. G. — Justyna, powieść współczesną, napisał Stanisław Miłkowski. — Omarki, dramat czarodziejski w trzech odsłonach, przez Tomasza Olizarowskiego. — Nabob, Alfonsa Daudet'a, (tłóm.) — Obrázky z Katorgi, opowiadanie L. Zielenki. — Iwonicz. — Zegiestów. — Pogawędki u Ogniska Domowego, napisał Bruno Ubaldus. — Znalezione listy, wiersz, napisał Kazimierz Zielenkiewicz. — Ze skarbcza narodowego. — Objaśnienia do ry. cin. — Przegląd literacki i artystyczny. — Rozmaitości. — Zadanie konikowe. — Szarada. — Rozwiązanie zadań. — Rozwiązanie zadań nadesłali. — Od wydawnictwa. — W numerze tym mieszczą się bardzo piękne ryciny: a) Mieczysław Romanowski. — b) Ogród kąpielowy w Lubieniu. — c) Dom zwany popielatym w Zegiestowie. d) W kąpielach. I cóż tu pisać.

Nadesłano.

„Kra“ płyn przeciw darcin i reumatyzmowi z opactwa św. Marcina, wysmieniony tysiącnie doświadczony środek przeciwko wszystkim podobnym cierpieniom, oraz darcin w członkach bólu nerw, krzyża, stawów, pleć, nóg, głowy, postrzału, wywichnięciu i t. d. Pomoc pewna! Tysiące świadectw! Generalny skład R. Randolf, Mainz. Pół butelki Mk. 1.50, cała butelka M. 3.00. — W Tarnowskich Górach do nabycia w aptece Eskulapa S. Jeziółkowskiego.

Pokwitowanie.

Na misjonarzy w Azji złożył hutnik Nowara z Wiodowa 10 fen.

Na misye w Północnej Norwegii 1,20 M. złożył M. D. z Siemianowic i ks. prob. F. z Szynkowic 3 M.

Kurs pieniężny.

Za guldena placą 1,61 M.
Za rubla placą 1,99 M.

100 marek nagrody.

Leśny Augustyn Sauer z Przyszowki w domu leśnym zamieszkały został 24. Kwietnia 1886, rano pomiędzy 3. a 4. godziną przy kanale Kłodnicy i to przy przechodzie koleji żelaznej w pobliżu mostu i młyna Heinzege w Szobiszowicach przez dwóch nieznanymi mężczyzn napadnięty i kijem dębowym i kordelasem zraniony. Napastnicy gwałtem mu fuzyą, kordelas i czapkę wzięli. Jeden ze sprawców był 77 m. wysoki 27—30 lat stary, był ubrany w dobrym brunatnym surducie, w czapkę jakie hutnicy noszą i w bótach. Twarz miał podługowatą, bez brody i zdrowej farby.

Drugi był około 1,64 m. wysoki, ubrany w ciemnym brunatnym surducie i w bótach. Twarz miał okrągłą i czerstwą i tegi wąż. Na miejscu występu znaleziono następujące przedmioty: starą fuzyą, główkę do fajki, huskę do nosa, oznaczoną C. K. 3. w której dwa jaja bażantowe zawinione były, czarno-zieloną huskę i miech.

Wszelkie te osoby, któreby o osobie sprawców albo o właścicielach wyżej wymienionych przedmiotów mogły udzielić jakiej wiadomości, wzywam, aby mi jak najprędzej doniosły.

Zarazem ogłaszam, że temu, który o sprawcach w taki sposób doniesie, żeby ich ukaranie sądowe nastąpić mogło.

!!nagroda 100 marek!!

wyżej wymienione przedmioty znajdują się do obejrzenia w tu-tejszej kancelarii. Znak aktów J. V. 352 86.

Gliwice, dnia 17. Czerwca 86.
L. Prokurator.

Walne zgromadzenie. członków spółki spożywczej i kasy oszczędności w Czuchowie odbędzie się 18. Lipca tr. o godzinie 2 po południu w lokalu spółki.

1. Rozwiązanie konsumu (spółki)
2. Likwidacja spółki.
3. Ustanowienie i pokwitowanie rachunków.

Wszystkich wierzycieli spółki tej wzywamy do wyżej podanego czasu do Zarządu spółki się zgłosić.

Czuchów 5. Lipca 1886.
ZARZĄD
Jan Sosna. Karol Płasczok.
Jan Konik.

W Niedziele 4. tm. wieczor zgubiono drogą z Nowych Hajduk do Król. Huty rynku

Dokument.

Ktoby go znalazł, niech go odda za stosowną nagrodą w księgarni p. NOWAKA w Król. Hucie Cesarska ulica.

Bilans

konsumu w Kopciowicach.

Od 1. Lipca 1885 do 1. Lipca 1886
Zebrano Mk. 173,63
Z roku 1885 60,50

Razem Mk. 234,13

Wychód 187,68

Czysty zysk Mk. 46,45

Wartość towarów i trua-

ków Mk. 318,20

Sprzetów 82,50

Liczba członków wynosiła w końcu zeszłego roku 85. wystąpił 1, przybył 1, zostaje 85 członków. Obrót towarów 1453 Mk. 28 fen.

Zarząd spółki.

J. Henslok. M. Gombala.

J. Janitzek.

W Niedziele 18 Lipca b. r. o g. dz. 3. po południu odbędzie się w lokalu konsumu na Galawcu

Walne zgromadzenie

członków konsumu w Goławcu.

PORZĄDEK DZIENNY:

1. Ogłoszenie Bilansu.
2. Wypełnienie § 23 statutu co do wystąpienia i wyboru członków Zarządu i wydziału.

Goławiec, 9. Lipca 1886.

ZARZĄD

towarzystwa spożywczo-gospodarskiego oszczędności w Goławcu (spółka wpisana) St. Kunofski. J. Komandera.
M. Komandera.

Wyjechałem na 4 tygodnie.

Zastępca mój znajduje się w mem mieszkaniu.

Dr Nathan Zaborze.

Prakt. pomocnik lekarski, konc. przez królewską Regencyą.

Rumpel

w Niemieckim Krawarzu. lecz rychło i pewnie każdy przypadek kurczy (Wrzodowe choroby), ka miech, katar pęchysrowy, upławy, rany i rozmaite skórne cierpienia w najgorszym stanie. Tasiemca (Band wurm) oddala najdalej w 2 godzinach z głową na co wiele podziękowań i świadectw posiadam.

Nowo budująca się kolej

Hundsfeid-Trebnitz

U podpisanego znajdzie

200 robotników

jeszcze na dłuższy czas przy wysokim zarobku dziennym lub korzystnym akordzie zatrudnienie.

Trzebnica, w Lipcu 1886.

O. Bandke,

przedsiębiorca budown. kolei.

Szan. publiczności Świętochłowic polecam mój zakład piekarski i wykonuję rzetelnie różne pieczywa. Świętochłowice. Kamler, mistrz piekarski, u J. Schweitzera.

Polecam obuwie różnego gatunku, jako też i wszelką robotę w zakres szewski wchodzącą wykonuję rzetelnie i dobrze. J. Nalepa mistrz szewski Świętochłowice. w domu Krysia.

Parobek żonaty, znający się na uprawie roli i dobre świadectwa posiadający otrzyma zaraz u mnie miejsce.

S. Königsfeld, w Kobierze.

W każde Wtorek i Piątek młode świeże Piwo liter po 5 fen. poleca Froelich w Król. Hucie, Hajdukerstr. 6.

Planinos blig, baar oder Raten FabrikWeldenslanfer, Berlin NW.

E. Sachweh, zegarmistrz w Królewskiej Hucie Rynek 15.

poleca swój dobrze zaopatrzony skład: zegarków, regulatorów i zegarów ściennych po rzetelnych cenach.

Reparatury

różnego rodzaju wykonują się jak najsumiennie przy jednorocznej gwarancji tanio.

Ucznia przyjmie natychmiast księgarnia i skład materyałów piśmiennych. J. B. Langie w Gnieźnie.

Ucznia porządnego rodziców przyjmie zaraz

Ludwig Sekaczek, fabrykant kieszek Bytom Schnelderstr.

Ucznia syn poczywioch rodziców znajdzie w mem handlu kierzennym zaraz miejsce.

Józef Kaller, Bytom, ulica tarnowicka.

Norymberskie zabawki! Towary galanterijne, — gry letnie. Tylko dla odprowadzających!

Sortyment na próbę składający się z 24 sztuk rozmaitych po 50 t. lub 12 tuzin za 10 fen. artykuł w paczce pocztowej za 9 M.

Najnowsze rzeczy ozdobne od 5—50 fen. Cenniki z wyobrażeniami.

Friedr. Ganzenmüller w Norymbergu. (Nürnberg.)

Piekarnia parowa

korzystnie od 15 lat w naszym domie prowadzona, z pomieszkaniem, stajnią itd. jest od 1 Października t. r. biegiemu człowiekowi zlatnemu złożyć kaucją do wynajęcia.

Bytom, krakowska ulica M. Guttman & Sohn.

Dla budujących

polecam:

Maty ze trzciny i zwykłą trzcinę na sufity gipsowe (Gyp-deki) Sól kwaśna do mycia. Farbę czerwoną na budynki, Cement w dużych, średnich i małych beczkach Gips w miechach. Bytom. rynek. R. Generlich.

Po tanich cenach polecam: sól, cement, gips, liniany kołaczuch i spirytuozy. Aug. Psotta, w Raciborzu.

Dom murowany

o 6 pokojach i 1/2 morgi roli w Król. Hucie jest do sprzedania Wpłaty po trzeba tylko 600 Mrk. Bliższej wiadomości udzieli kupiec p. Jan Paul w Chorzowie.

Handel towarów kierzennych skład kawy

L. Hausdorff, Mysłowice.

Kawa najlepszego gatunku codziennie świeżo palona 1/4 funta 25 30, 35, 40 i 45 fen

Faryna funt 30 fen.

Cukier twardy f. 32 w głowie taniej

Mydło funt 28 fen

Dykorya duża w czerwonym i zielonym papierze sztuka po . . . 13 fen

Presówka najlepsza i długi liść funt 1,10 fen

Petroleum funt 16 fen

Szkróbkak 30 fen

Soda 8 fen

Najlepszy towar i najtańsze ceny.

Z powodu zaprzestania handlu tym artykułem sprzedaje

Papę od 1 m. 60 fen.

Gwoździe funt 10 fen.

oraz inne towary żelazne po nader tanich cenach

H. Schott w Lipinach.

70 fen.

funt pal. kawy czystego smaku i silna

Kawa jawa wysmienita pal. 1,20 M.

„perłowa“ 1,10 „

Cukier twardy od czubka bez

papierni ważony 30 fen

Faryna biała 28 „

Cykorye wszelkiego gatunku po cenach fabrycznych.

Mydło jądernie odważony funt 27 „

„zupełnie suche“ 30 „

Soda kryształowa najlepsza . . . 8 „

Petroleum amerykański 16 „

poleca

Albert Roter

Królewska Huta, Kattowitzerstrasse

Promenadenecke.

Cukier! Kawa! tanio!

Polecam:

Kawa Jawa dobrą funt 100, 120,

140, 160 fen.

„perłową“ 120 140 „

Cukier tw. bez papierni waż. 32 „

głowie 31 „

Faryna biała 30 „

Mydło jądernie twarde . . . 30 „

oraz wszelkie inne towary kierzenn po najtańszych cenach.

Wielki skład

Kartunu łokieć od 15 do 40 fen

Płótno na wyspy i poszwy, płótno na zapaski, płótno białe czyste nader tanio, chusty tureckie i do odziewania od 4 m. 50 fen.

Ubiory dla mężczyzn i chłopców po tanich cenach.

Wielki wybór

parasoli, lasek, fajek i wszelkich innych towarów krótkich i galanterijnych o ile możności najtaniej.

Harmoniki wiedeńskiego fabrykatu polecam nader tanio, już 2,50 do 18 marek.

Proszę o łaskawe względy Fannygruba. Jakob Jacobowitz Laurahucie. M. Reichmana następcą.

R. Brief

Zegarmistrz.

Bytom, Bäckerstrasse.

Parą palona kawa

bez domieszek cukru, przezoo żaden kupujący nie traci na wadze. Obiecam tylko czyste i wysmienione smakujące gatunki. — Wybór w cenie składu od 90 fen. do 1,60 fen. — Surowa kawa, Perłowa i płasko-ziarnista od 70 do 1,20 fen.

J. Mosler,

Gliwice, uli a kolei żelaznej.

Tysiące

cierpiących na choroby pęcherzowe i nerek (także na kamień, mokrozenie pośladki i upływ krwi) jako też choroby płucowe i niewłaściwe (także osłabienia itd.) nawet w wątpliwych razach leczę pewnie i w krótkim czasie. Prospekty darmo. Listownie udać się trzeba do F. C. Bauer, lekarz specyalny, klinika Margarethenhal, Binningen-Basel, Szwajcaryja.

Każdy na piersi płuca suchoty

cierpiący niech sobie sprowadzi bezpłatną wskazówkę która już sta wyliczyła przez Sanitas Stutigart Gaisburgstrasse Nr. 8

J. WŁOCZYK

stolarz w Rozbarku

poleca się do wykonania wszelkich robót stolarskich, mianowicie budynkowych, oraz zwraca uwagę na swój skład trumien i różnego gatunku mebli gotowych polecająco je po nadzwyczaj tanich cenach, prosi o łaskawe względy.

Wielka wyprzedaż!

Z powodu przeprowadzenia sprzedaje wszelkie towary po tanich cenach, lecz tylko za gotówkę.

S. Schlesinger w Eintrachthucie.

Piekarnia z polskiem mieszkaniem jest do wynajęcia u Szafranca w Chorzowie.

Nowe Pierze

od 85 fen. za funt Materace od 2 M. — Gotowa pościel, (z świeżym pierzem) bardzo tanio. Kto kupi najmniej za 15 M. dostanie podarek.

Katowice. Emil Frey.

Bahnhofstr. naprzec. księg. Krausego.

1000 Marek

szuka się zaraz do wypozyczania. Zgłosić się trzeba do Eksp. „Katolika.“

Ein massives 2 stöckiges Haus, in einer Stadt der Provinz O.-S., auf einer sehr langen Strasse gelegen, 7 Fenster Front, worin sich ein Colonialwaaren-Geschäft mit Schaufenster und vollständigen Einrichtung befindet (ohne Waarenlager) und 2 1/2 Morgen gutem Acker, ist sofort bei nur 200 Thlr. Anzahlung, zu verkaufen. Offerten bitte man bis 25. Juli unter Chiffre D. Z. 1886. in die Expedition d. „Kato ik“ niederzulegen.

Pewne Niemieckie Stowarzyszenie od ognia szuka wpływowych

Zastępców

którzyby za wyjątkowo wysoki wynagrodzeniem chcieli w mieście Bytomiu pośredniczyć w przyjmowaniu wniosków w zabezpieczenia. Oferty przyjmuje R. Mosse, Breslau sub. Nr. F. 642

Wielka
Berlińska loterya powozów i koni. Ciągienie 4. Sierpnia t. r.
Losy
 2 czterokonne powozy. **3521** **Konie czystej krwi.**
 3 dwakonne powozy. **Konie wierzchowe.**
 1 jednokonny powóz. **Wygranych. Złote i srebrne monety.**
 (Gotowe do odjazdu.)
Losy po 2 Marki są do nabycia w miejscach plakatami oznaczonych, także przez
 11 losów za 20 Marek. **F. A. Schrader, Hannover, Grosse-Packhofstrasse 29.**

Franc. Letzel,
 w Bytomiu przy Bulewarze,
 poleca:
 Żelazo walcowane wszelkiego gatunku
 dla kowali, szyny do budowl, cynk,
 cement, papę dachową
 przez urząd jako ogniotrwałą uznaną, zamki, wszel-
 kie artykuły do budynków potrzebne, narzędzia
 rzemieślnicze — rewolwery, teszyny i flinty, na-
 rzędzia kuchenne i gospodarskie, wagi decymalne,
 sieczkarnie, pługi, osi itd.

Bracia S. J. Breitkopf
 w Ujeździe
 polecają się do wykonywania wszelkich sprzętów kościelnych,
 jako to: ołtarzy, kazalnicy, spowiednic i t. d.

Waga sprawiedliwa.
Podpisani polecają
 codziennie świeżo paloną wyśmienitego smaku
KAWĘ
 funt po 80, 90, 100, 120, 140, 160 fen.
 niepaloną funt od 60 fen. do 1 mk. 20 fen.
 oraz wszelkie inne
towary korzenne
 najlepszego gatunku po najtańszych cenach, pro-
 sząc o łaskawe względy.
Wincenty Krahl, P. Góretzki,
 Bytom. Rajszula Nr. 1. w Rozbarku.

Towar dobry
 Szanownej publiczności tutejszej i okolicy do-
 noszę uniżenie, że objął
 handel towarów kolonialnych, maki i
 skład gotowej garderoby,
 należący dawniej kupcowi p. Michnik.
 Przez tanie zakupno nowych towarów, jestem
 w stanie szanownych odbiorców jak najtaniej usłu-
 żyć, i proszę o łaskawe poparcie mego przedsię-
 biorstwa.
 Z szacunkiem
Salo Weichmann daw. Michnik.
 Katowice, ul. dworca kolei żelaznej naprzeciw
 księgarni Krausa.

Wiktorya skróbek połyskujący
Soda podwójna
 oboje prawem ochronione.
 od **Hoffmana i Schmiedta** w Lipsku,
 najwyborniejszy skróbek i sposób prania.
 Teraz opatrzone znakiem ochronnym „sową.”
 Wszędzie na składzie.

Ogłoszenie.
 Młockarnie z geplem dostarczam już za 200 Mk.
 Najlepsze sieczkarnie od 45 „
 Najlepsze sieczkarnie od 26 „
 również wykonywują się u mnie reparatury na wszystkich
 maszynach, tanio i dobrze.
Wielkie Strzelce. Wilhelm Kubon,
 budowniczy maszyn.

Bracia Prankel w Wielkich-Strzelcach.
 Dobra sieczkarnia jest tylko w Wielkich Strzelcach.
 Dobra młockarnia jest tylko w Wielkich Strzelcach.
 Dobra wialnia jest tylko w Wielkich Strzelcach.
 po najtańszych cenach pod gwarancją
 Wskutek licznych wniosków i dla wygody naszych sza-
 nownych odbiorców wysyłać będziemy odtąd naszych podró-
 żnych, prosząc w razie potrzeby zleceniami swymi ich za-
 szczyścić.
 Przez powiększenie naszej fabryki i ustawienie nowych
 maszyn najlepszych jesteśmy w stanie tylko najlepsze i naj-
 tańsze maszyny pod gwarancją dostarczać.

Ogłoszenie.
 Kupiec p. S. Neuländer z Bytomia nie jest od dzisiaj
 wcale upoważniony, J. Reichelta masę konkursową w Li-
 gnicy, jakimkolwiek sposobem zastępować i sprawy załatwiać,
 które tę masę mogą zobowiązywać, szczególnie zapłaty za
 masę zobowiązane prawem nie mogą już być do tegoż płacone.
 Lignica, dnia 6-go Lipca 1886.
 Sądowy zarządca
J. Reichelta masy konkursowej
Ad. Blasche.

Spieszna wyprzedaż!
 Resztę towarów ze składu Klemensa Weiss'a musi
 aż do 15. Lipca być wyprzątnięta, nadarza się przeto ka-
 żdemu, mianowicie panom kupcom spo-obszć
**Cukru wyborowego gatunku, Kawy, Cy-
 gar, Koniaku, Rumu, pojedynczych i dupel-
 towych likierów po tanich cenach zakupić.**
 Jest także całe urządzenie sklepu do sprze-
 dania.

Otwarcie handlu.
 Szanownej Publiczności Leśnicy i okolicy dono-
 szę niniejszem uniżenie, że tam tutaj w domu pana
 Czichopat, rynek 28, otworzył
handel
towarów łokciowych i bielizny
 Przez korzystne zakupno jestem w stanie tanich
 i tylko dobrych towarów dostarczać. Głównem za-
 daniem mem będzie rzetelna usługa, taniemi cenami
 i tylko dobrem towarem zjednać sobie zyczliwość
 szanownej Publiczności, prosząc o łaskawe poparcie
 mego przedsiębiorstwa
 Leśnica, w Lipcu 1886.
 Z szacunkiem
Eduard Potrzeba.

Papy na dachy
 ogniotrwałe, urzędowo podszukane i premiiowane naj-
 lepszej dobroci z fabryki
Georg Friedrich & Co. w Wrocławiu
 żądać od kupców gornoszląskich. Te fabrykaty są opatrzone
 w etykiety.

Angielska rzepa olbrzymia do paszy.
 Rzepa ta pastwana jest najżyźniejsza ze wszystkich dotychczas zna-
 nych gatunków, po zasianiu nie wymaga żadnej innej uprawy. Wyrósł
 1—3 stóp, objętości, a 5—10 nawet 15 funtów ciężkie. Pierwszy usku-
 tecznia się w Kwietniu, drugi w początku Czerwca aż do pierwszych dni
 Sierpnia. W ostatnim razie na takiej roli z której się już zeżniwowało.
 W 14 tygodniach jest ta ówka już wyrosła, która się na ostatku sieje,
 może aż do wiosny być przechowywana, gdyż jest zader trwałą i zawiera
 w sobie wielu pokarmu. Funt nasienia najpiękniejszego gatunku, od naj-
 piękniejszego gatunku, od najpewniejszych gospodarzy angielskich sprowa-
 dzona, kosztuje 6 marek, średni gatunek 4 marki. Mniej jak 1/2 funta się
 nie sprzedaje. Wskazówki uprawy są do każdego zamówienia dołączone.
Ernst Lange, Nieperwiese, Bez. Stettin.
 Frankowane zamówienia wykonywają się natychmiast za zaliczką pocztową.

Skład
 Po fabrycznych cenach
 Po fabrycznych cenach
 skrzypcy i strun.
H. Pick
 , Plac Wilhelmski,
Wielki skład
łańcuszków do zegarków
 a prawdziwego złota talmi i niklu po
 niższych cenach poleca
E. Sachweh, zegarmistrz.
Królewska Huta, Rynek 15
Drzewo budynkowe
 materyał rżnięty polecam na niniej-
 sze budowy po odpowiednio tanich
 cenach. **A. Goldstein, handel drzew.**
 w Królewskiej Hucie, Kaiserstrasses
 poprzek dworca.

Karola Simona
 Znak (S) ochronny.
Ekstrakt kompensacyjny
 od przeszło 25 lat używany, zaleca
 się jako najsukuteczniejszy, szybko
 i niezawodnie działający środek
 zaradczy przeciwko zapalnej i
 chronicznej podagrze, wszelkiego
 rodzaju reumatyzmowi w głowie,
 w stawach i w innych członkach
 ciała, — dalej przeciwko bólowi
 w krzyżach i w piersiach, drganiu
 w bokach, biodrach, przeciwko
 nabrzmiałości ścięgna, migrenie,
 bólowi głowy i żółci, — nareszcie
 przeciwko newralgii, postrzałowi
 i t. p. Już jednorazowe natarcie
 sprawia ulgę, a dalsze nacieranie
 usuwa całkowicie dolegliwości.
 Cena za flaszkę 1 markę.
 w liście w znaczkach pocztowych.
 Środek ten do nacierania tylko
 wtedy jest prawdziwy, jeżeli
 flaszki są opieczetowane powyż-
 szym znakiem ochronnym, a na
 dnie tak samo opatrzone.
 Ponieważ mi Pański Ekstrakt
 kompensacyjny nadzwyczaj skut-
 kował, przeto upraszam o nade-
 ślanie etc. etc.
 Trynnek p. Gliwiczach, 17/8. 86.
Teofil Bednarowicz, oberzysta.
 Główny skład
K. Simon w Lesznie (Lissa. P.)

**Kawa palona bez na-
 gany równo palona pali
 się w naszych od wielu
 lat za wyborowe urza-
 dzeń patentów.**
**piecy kulistych
 do kawy**
 najlepsza to rzecz dla
 każdego handlu ko-
 rzennego. Najlepszy
 środek do przyciągania kupujących.
 Piecyki do kawy różne na 8 do 100
 kg kawy. Można ich użyć do pale-
 nia kakao, siodu, zboża, fig itd.
 Oszczędza się wiele opału, bardzo
 się opłacają.
Emmericher
Maschinenfabrik und Eisenglesserel
ovn Gülpén, Lensing & von Gimbörn
Emmerich am Rhein.
 Kilka set sztuk odesłałem także
 już na Górny Śląsk.
 Zamówienia przyjmuje pan
Gustav Ackermann w Gliwiczach.

Marki pocztowe do zbiorów
 sprzedaje, kupuje, zmienia
**G. Zechmeler, Nürnberg Marki kon-
 tinentálne ok. 200 gatunków 1000**
 po 60 fen.

Radlauera
Czerwona apteka w Poznaniu
Stary Rynek 37
 poleca
 1) Radlauera bez smaku kapsułki
 na taslema, (usuwać pewno i bez
 niebezpieczeństwa każdego taslema z
 głową w jednej godzinie,) cena 3
 marki.
 2) Dr. Sprangera krople żołąd-
 kowe, butelka 50 i 80 fen.
 3) Dr. Rossa balsam życia i esen-
 cja, usuwająca boleści żołądka nie-
 stawności i bóle brzucha, butelka 1
 markę.
 4) Radlauera krople i herbata
 krew oczyszczająca, po 75 fen.
 5) Radlauera esencja i maść na
 oczy, usuwająca boleści i wzmacnia-
 jąca wzrok cena 1 mkr.
 6) Ruski balsam spirytusowy, prze-
 ciwko reumatyzmowi i udarowi, but.
 1 markę.
 7) Radlauera poprawna prof. dr.
 Hebra maść na liszaje (Blei Crème)
 Maść ta jest nadzwyczaj gojącym
 środkiem przeciw liszajom, skórnej
 ostrości, zapaleniu skóry, ciężcy sól-
 nej (Salzfluss) krostom gorączkowym,
 węgrom skórnym i w ogóle przeciw
 wszelkim gatunkom nieczystych skór-
 nych wyrzutów. Prócz tego, jeżeli
 się maść ta, na zapaloną ranę przy-
 łoży, sprawia wielki skutek oraz po
 skramie na podeszwy nagromadzone
 szkodliwe stwardnienia, za wielkie ii
 wybijające pocenie nóg.
 8) Radlauera rodek specjalny prze-
 ciwko oślakowitemu niszczeniu na-
 gniołków, zżegoczeniu skóry etc.
 Wynaleśń środek, który samodzielnie
 nie na nagniołki działa, takowe całko-
 wicie zniszcza, bez uszkodzenia skóry
 i bez bólu było de dziś dnia najpo-
 szukana i potrzebna i najgorętszym ży-
 czeniem wszystkich tych, którzy na
 nagniołki a. bo zżegoczenie skóry cierpią.
 Środek taki znalazł się wreszcie w
 Radlauera specjalności, który w naj-
 doskonalszy sposób nagniołki bez bólu
 oddala, każde zżegoczenie skóry grun-
 townie niszczy, przy używaniu biele-
 źnie nie szkodzi i żadnego niedogo-
 nego obwidywania nie potrzebuje-
 fi. 60 fenygów.